

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 19 (438)

Fredagen den 8 maj 1896.

9:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år:</p> <p>Idun ensam kr. 5.- Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.- Iduns Modet., månadsuppl. » 3.- Barngarderoben » 3.-</p>	<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare:</p> <p>FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2-3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid:</p> <p>hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris:</p> <p>35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr non- rad</p>
---	---	---	---	---

Katarina Stenbock

Katarina
af
Sachsen-Lauenburg

Margareta Leijonhufvud

GUSTAF-VASA-MINNETS KVINNOGESTALTER.

En gång säga och därvid förblifva är bättre än hundra gånger tala.

Gustaf Vasas.

Till fyrahundraårsminnet.

Gustaf Vasas gemåler.

Skildrade för Idun af
Ellen Fries.

Gamle kung Gösta brukade, när han såg tillbaka på sin skiftesrika lefnad, likna sig vid en af fortidens patriarker eller vid herdefursten David, som genom Jehovas underbara ledning räddat sitt folk undan trældom och grundlagt ett mäktigt rike. Det ligger något af fortida, vördnadsingifvande allvar och kraft öfver Gustaf Vasas hela personlighet. Eftervärlden har ock med förkärlek dröjt vid detta drag. Gustaf Vasas befriaren, reformatorn, samhällsgrundläggaren, lefver ej så lifligt i folkmedvetandet, som Gustaf Vasas den omtänksamme landsfadern, hvilken vårdar sig om sitt folk liksom godsherrn om sina underhåfvande. Det finnes hos Gustaf Vasas drag af gammaldags, äkta svenskhet, hvilka vi ej till samma styrka återfinna hos någon annan af våra stora konungar. Han är en husfader i den gamla nordiska stilen, omgifven af en talrik familj. Han håller sträng tukt och vill i sitt hof hafva endast enkla, goda seder.

Ett annat säreget drag hos Gustaf Vasas är hans öfverlägsenhet, då han jämföres med sin omgivning. Han förstod ej att uppmuntra och utveckla andras andliga gåfvor, han förkväfvade i stället deras kraft, som kunde hafva varit hans hjälp och stöd.

Den stora, väldiga kungseken står ensam på fältet, den breder ut sig utan hinder, är skön och stark. Men det är långt till skogsbrynet, där de andra träden stå sida vid sida.

Huru olika är ej Gustaf Vasas i detta fall Gustaf Adolf, som höjde sig öfver alla, och ändock samlade alla omkring sig!

Det som gäller omgifningen i allmänhet, det gäller ock familjen. Vid Gustaf Adolfs sida stå hans kraftfulla moder, hans syster Katarina, måhända den svenska häfdens ädlaste kvinnogestalt, och slutligen hans känslösa, nyckfulla, fantasirika maka — alla voro de personligheter, med hvilka den store konungen ofta räknade, då han uppgjorde sina planer; de berodde ej allena af honom, utan han också i viss mån af dem.

Forskningens ljus faller sparsamt på de kvinnogestalter, som omgifva kung Gösta; ingen af dem synes dock hafva varit en utpräglad karaktär eller lyckats att utöfva något större inflytande. De äro ett staffage på taflan, som allenast finnes där för att låta den gamle patriarkens bild träda än kraftigare fram.

* * *

Gustaf Vasas hade ej många år burit Sveriges krona, då han var betänkt på att skaffa sig en brud. En konung utan drottning och utan arfvingar var blott en inkräktare, en eröfrare, men ej den kloke statsgrundläggare, som Gustaf Vasas sträfvade efter att blifva. Bland Sveriges adel ville han ej taga sin drottning. Den var stormodig nog utan denna heder. Gustaf Vasas anmälde sig i stället 1529 som friare till den sextonåriga prinsessan *Katarina af Sachsen-Lauenburg*. Hennes fader

var en renlärig luteran, hennes äldre syster var gift med Danmarks konung, Kristian III, och ett förnämligare furstehus fanns ej i hela Tyskland än det som prinsessan tillhörde.

Hennes fader tog sig en lång betänketid, öfvervägde noga den morgongåfva och det lifgeding, som lofvades den blifvande drottningen, och gaf slutligen sitt ja och samtycke.

Gustaf Vasas utrustade 1531 en präktig flotta. På den inskeppade sig hans syster, grefvinnan af Hoijsa, jämte många förnäma damer och herrar för att afhämta bruden. Tre veckor voro de på väg. Då de väl kommo till det Lauenburgska hofvet i Lüneburg, var det nära att de ej fått prinsessan med sig. Hennes far förklarade sig vilja hafva ännu ett års uppskof med giftermålet. Han hade fått betänkliga underättelser om sin tilltänkta svärsons oroliga undersåtar.

Men han fick snart erfara, att man lekte ej med kung Gösta. Denne skref i kraftiga ordalag: Vile bruden ej komma nu, genast, så ville han ej ha henne alls. Bruden kom, med mor och syster och stor stass. I Stockholms storkyrka skedde vigseln den 24 sept. Bröllopet varade i åtta dagar, och konungen lät sitt glada lynne få fritt lopp. Han tyckte om att ställa till partier och hade nog sin del i de många trolofningar, som blefvo en följd af bröllopfesten. Bland dessa var jungfru Brita Leijonhufvuds trolofning med Gustaf Olofsson Stenbock.

Inga omkostnader hade konungen skytt för att värdigt mottaga sin förnäma brud. Han hade i Lübeck låtit göra storartade uppköp af sammet, damast och »blyant» i »främmande och sällsamma färger», af sköna bågare och silfverkannor, af kedjor, spännen och halsband.

Men Katarina var ej lätt att tillfredsställa. Trots allt, ansåg hon sig hafva gjort en mesallians, då hon gifvit sin hand åt denne uppkomlingsfurste, men Gustaf Vasas var ej den som talte höga later. Misstänksamma och häftiga voro bådas lynnen. Äktenskapet blef sålunda ej bland de lyckliga, om också en del rykten varit öfverdrifna om konungens våldsamhet och Katarinas intriger. Hon var en svag, fäfvad kvinna, som var missnöjd med allt och aldrig glömde sin höga börd.

Hos konungen fanns starkt sedligt allvar. Hans systerson, Per Brahe, skrifver om honom: »Ändock han gärna umgicks med täcka och däjeliga kvinnpersoner, var han likväl så försynt, att han aldrig blef beryktad för någon, medan han var ogift, ej heller visste man säga om några hans oäkta barn, utan sitt äktenskap höll han väl.»

Katarina födde 1533 sonen Erik. Konungen glädde sig åt att hafva fått en arfvinge och tog ej djupare sin drottningens missbelåtenhet.

Det är från den tid, då Katarina var Sveriges drottning, som Per Brahe gör sin bekanta skildring af kung Gustafs hof, en skildring, som ej tyder på större misshälligheter. Han skrifver bland annat: »Konungen höll ett ärligt och konungligt hof både af inländske och utländske herremän och ett anseeligt antal fruntimmer. Hvar dag var efter middagen en timme förordnad, när alla herremän måtte komma på danssalen. Där kom då hofmästarinnan in med fruntimret, och konungens spelmän lekte dansen för dem. Hvarannan eller

hvar tredje dag red konungen ut med sina herrar och fruntimmer, antingen på jakt eller eljes till att spatsera och med nöjen tiden att fördrifva.»

Äktenskapet blef ej långvarigt. Efter en kort sjukdom dog drottning Katarina den 23 sept. 1535, i en ålder af tjugutvå år.

* * *

Konung Gustaf kände sig vid denna tid säker på sin tron och så stark gent emot Sveriges adel, att han vågade följa sitt hjärtas val. Han besökte Sten Eriksson Leijonhufvud på Ekeberga och trolofvade sig där med hans tjuguetåriga syster *Margareta*. Sedan barn domen hade hon varit trolofvad med Svante Stensson Stare. Denna förbindelse blef nu bruten, ty till kung Gösta svarade ingen nej. Hvilka känslor Margareta hade hyst för herr Svante, det veta vi ej, men väl att hon blef för kung Gösta en trofast, hängifven hustru.

Konungen ställde själf till bröllopet i Upsala, jämt ett år på dagen efter drottning Katarinas jordfästning. Låtom oss höra lydelsen af hans bjudningsbref: »Gustaf med Guds nåde etc. — vi äro i den helige trefaldighets namn gifva oss i rätt äktenskaps band med ärliga och välbyrdiga jungfru Margareta Eriksdotter på söndagen näst efter Mikaelis nästkommande uti vår stad Upsala. Därför är vår begäran, att I med eder kära hustru och hennes jungfrur velen omaka eder till oss på förbemalte tid och stad, görandes eder glad med oss och våra goda vänner, fruor och jungfrur, som där församlade varda. Vi vela dela med dig hvad del, som Gud oss unt och förlänt hafver, Gud dig härmed befallandes.»

Äktenskapet blef lyckligt. Margareta hade det kloka, goda lynne, som kunde foga sig efter denne despotiske man. Det säges, att hon ålgnade hans häftighet och mjukade upp hans sträfhet. Stora tankar om hennes inflytande få vi dock ej hysa. Just från de första åren af Margaretas äktenskap ha vi de häftigaste och våldsammaste uppträderna i konungens hela regering. Det är just under dessa år, som han utvecklar en hänsynslöshet och en egenvilja, som i någon mån nedsätta hans stora regentdygder. Visserligen mildrade Margareta en och annan fattig missdådares hårda dom, men detta gjorde ock äfven hans andra drottningar.

Däremot synes Margareta varit en god »hushållerska», som det hette på den tidens språk. Och detta var en dygd, hvarmed hon kunde bibehålla Gustaf Vasas tillgifvenhet. Margareta följde med sin gemål på hans resor till deras många gods. Hon höll ordning på dejour och pigor, hon lät spinna och väfva; af gamla messkåpor och tyger, tagna från kyrkor och kloster, förstod hon att förfärdiga de vackraste dräkter åt allt det småherrskep, som uppväxte kring henne och konungen. På Gripsholm hade hon en mönsterladugård. Dit införskrefs de bästa kreatur, som voro till finandes, och Margareta själf öfvervakade, att osten och smöret bereddes efter de yppersta metoder man då kände. Hon höll god ordning i sitt hof, hon ville där hafva tarfliga och stränga vanor.

Då kung Gösta 1544 hade en stor fest på Gripsholm, som varade i fjorton dagar, sedan ständerna erkänt arfsföljden inom Vasasätten,

var det drottningen själf som bar in konfekten åt gästerna, under det att konungen iskänkte det skummande vinet i de gyllene bägarne.

Gustaf Vasa och Margareta Leijonhufvud, det är i hela deras prydnad den gammaldags svenska husfadern med den kloka, undergifna husmodern vid sin sida.

Men Margaretas lif var som många andra svenska kvinnors den tiden ansträngande. Ständiga färder mellan gårdarne med sin kunglige herre, mycken omtanka och jämn oro. Ungdomens friska rosor försvunno. De sista åren var hon blek, tård och svag. Den 4 oktober 1550 fick hon sitt tionde barn, sonen Karl. Krafterna lyckades hon ej återfå, men hon skötte sina plikter och följde alltfort konungen på hans resor. Slutligen insjuknade hon allvarsamt på Tynnelsö vid Strängnäs. Hon var omgifven af make och barn, tog af dem afsked, bad om förlåtelse för hvad hon mot dem kunde af oförstånd hafva felat, öfverlämnade dem i Guds skydd. Den sista stunden nalkades hon med det värdiga lugn, den glada förtröstan, som är så beundransvärd hos gamla tiders människor. Det var mellan kl. två och tre på dagen den 26 aug. 1551. Medan alla voro försänkta i sorg, blef solen förmörkad. Man trodde himlen deltog i landets bedröfvelse.

* * *

Kung Gösta var förkrossad. Där stod han ensam vid 55 års ålder med 9 barn, däraf flere späda. Men han var en kraftig natur, och efter några månader hade han återfått sin vanliga spänstighet. Ensamheten var honom tung. I hans tankar kom hans hustrus sexton-åriga systerdotter *Katarina Stenbock*, dotter af Gustaf Stenbock och Brita Leijonhufvud, just ett af de par, som hade trolöfvats vid hans första bröllop. Hon var »ett blomster, ljufligt för alla att skåda». Det var en dårskap, det insåg han, men den var oemotståndlig.

Svårigheterna att få henne till hustru göto olja på elden. Flickan var förlofvad med Johan Tre Rosor. Detta kunde dock häfvas. Hon kände förskräckelse för sin stränge morbror och icke kärlek. Detta kunde ändra sig. Värre var, att prästerskapet förklarade, att konungen ej kunde äkta henne på grund af släktskapsförhållandet med Margareta Leijonhufvud. Konungen frågade sig för redan på våren 1552 hos biskopen i Västerås, men denne hyste betänkligheter, så gjorde ock alla de andra prelaterna, då konungen kallade dem till ett särskildt möte i Vadstena i juli månad. De af-rådde på det ifrigaste, men konungen blef vid sin mening. Han lyckades slutligen få biskopen i Linköping på sin sida, och den 22 aug. 1552 sammanvigdes den 56-åriga Gustaf Vasa med Katarina Stenbock, som nyss fyllt 16 år.

Konungen tyckte sedan mer än en gång, att detta giftermål var ett förhastadt steg. Åldersskillnaden gjorde sig för hvarje år mera kännbar. Visserligen behöfde han ej frukta för sin unga gemåls trohet. Om hon också i sömnen kunde drömma om sin ungdoms utkorade och den gamle fick lyssna till hennes bekän-nelse, att honom glömde hon aldrig, så behöfde han därför ingenting frukta. Man led den tiden ej mycket af stämningar och drömmier, och äktenskapsplikterna togos allvarligt.

Svårare var det för den unga drottningen att fylla alla de husmoderliga plikterna. Hon gjorde dock sitt bästa, och konungen hjälpte henne, när han alltid tyckes hafva intresserat sig för hushållningens detaljer. En af hans pager skrifver hem till sin mor, att kungen själf har lärt honom, huru han skall borsta och förvara mot mått och mal kläde och sam-

met. Om hösten 1558 skrifver Gustaf Vasa till sin son Magnus: »Vår kära husfru Katarina sänder dig fem skjortor, som du må komma ihåg att akta; äfven att hålla ditt hufvud rent och ej ränna för mycket på Öland.» Något senare skrifver han till drottningen: »Hjärtans kära Katarina, vi hafva bekommit tidender som mera liknelse hafva till krig och örlig än till bröllop — synes oss därför icke vara behof, att du ilar eller hastar mycket med bakning eller annat, som till högtiden beställas skall.»

Bröllopet, som omtalas, var Gustaf Vasas äldsta dotters, Katarinas, som gifte sig med greve Edzard af Ostfrisland.

Här beröra vi den svåraste plikten för den unga drottningen: de många styfbarnen, fyra söner och fem döttrar. Konungen hade varit mån om att de skulle få all lärdom, men hans tid och hans gemålens krafter hade under de senare åren ej räckt till att gifva dem den allvarliga tuktan, som hade varit af nöden. Flere af dem hade med sin fina renässans-uppföstran ock insupit denna tidsriktnings själfvård och njutningslystnad. Detta tärde på den gamle allvarlige faderns krafter och bragte honom inom kort i grafven.

* * *

Den 29 sept. 1560 blef Katarina Stenbock änka. Hon hade inga barn. Sin mesta tid tillbragte hon på Strömsholm i Västmanland. Där samlade hon kring sig vänner och anhöriga, mot hvilka hon alltid var vänlig och välvillig. Också åtnjöt hon allas aktning. Hon synes ej hafva varit särdeles begåfvad och passiv till lynnet. Någon verklig insats gjorde hon ej i vårt kulturlif, såsom fallet har varit med flere andra af våra drottningar, exempelvis Hedvig Eleonora eller Ulrika Eleonora d. ä.

Med sex svenska drottningar fick hon göra bekantskap, innan hon skiljdes hädan. Vasaättens störste son, Gustaf Adolf, hade just fört hem sin vackra brud, då den 86-åriga Katarina Stenbock den 1 april 1622 afled på Strömsholm, såsom hennes sonson skref, i rättan tid för henne, som mättad var af ålder.

Under årtionden hade hon varit en opartisk, om ock ej ointresserad åskådarinna till alla de strider, som söndrat Vasaätten och Sveriges rike. Huru mycket skulle hon ej hafva kunnat berätta oss! Nu finnas blott af hennes hand några intetsägande bref, och vårt intresse har hon allenast såsom gemål åt den store Gustaf Vasa.

—*—

På Tynnelsö.

För augustivällens vind
susa safta lönn och lind,
hviska safta Mälarns vågor.
Sol, som sjunfer västvärt hän,
stänker guld på parfens trån,
tänder rutorna i lågor.

I sin drottningsofgemaf
under måladt efetaf
sitter grånad konung Gösta.
Späd och finhyllt liten hand
smeker hans så ömt ibland,
söfer sorgsen kung att trösta.

Och från hvita fuddar då
tala bleka läppar så:

»Herre, låt ej blicken fåras —
visst går Margareta bort,
lyckan är som lifvet fort —
skydde, skydde Gud de våras!

»Kär dig Margareta var,
om hon något brutit har —
hennes hjärta ej det velat.
Detta gafs dig icke fritt,
men det blef som rifet ditt —
aldrig se'n med någon deladt.

»Öppna fönstret, herre huld —
aftonsolens röda guld
vill jag sista gången skåda.
Kanske skall därutånför
trasten, när som dagen dör,
sjunga visor för oss båda.»

Djupblå natt kring Tynnelsö...
stjärnan tänds i stillnad sjö,
men kung Gösta håller vaka.
Hon för evigt slumrat in,
men med fallnad hand i sin
drömmer han sig år tillbaka...

Daniel Fallström.

—*—

Om och i anledning af Ellen Keys senaste bok:

»Kvinnopsykologi och kvinnlig logik; en studie
och ett försvar».

Enligt vår redan uttalade afsikt återkomma vi nu för att något närmare dröja vid detta märkliga arbete och meddela då först följande skrifvelse, som i ämnet kommit oss tillhanda:

Mörsil, april 1896.

Till Redaktionen af Idun.

Jag hoppas, att Iduns rättvisa och klar-synta redaktion godhetsfullt inför följande rader, hvilka icke på något sätt äro ämnade som inlägg i frågan, hvartill tid saknas, utan endast uttrycka en liflig gensaga mot den uppfattning och hela framställning, hvilken gör sig gällande i fru Eva Vigströms (Aves) artikel i Iduns näst sista nummer. Det är icke endast längtan att visa egna klara färger i denna sak, som drifver mig, det är vetskapen att härvid uttala tanken i stora och vida kretsar af vår intellektuella och frisinnade allmänhet jämte tankarna hos en stor klass af små, dessa som icke känna till några personliga anledningar, hvarför det är gagneligt att vissa åskådningssätt snedvridas, att citat ryckas ur sitt sammanhang för att därvid blifva något helt annat än ämnadt — utan som enfaldigt läsa hvad som står skrifvet, ej mer, och finna det vara »utmärkt» och »just som de alltid själfva tänkt, fast de ej kunna uttrycka det».

Det är vidare längtan att få säga ett tack för det ädlaste, det mest storseende,

det snillrikaste och sublimaste, jag ännu läst af svensk kvinna om kvinnor.

Hvad märket Ave talar om, vet jag knappt, ty icke igenkänner jag därvid de böcker jag nyligen läst af fröken Ellen Key: »Missbrukad kvinnokraft» samt »Kvinnopsykologi och kvinnlig logik». På mig och många kvinnor, bland dem de noblaste naturer jag känner, ha dessa böcker verkat, icke endast betagande genom sin genialitet, sin sällsynta logik, sin genomträngande skarpsblick för det äkta ideala i lifvet, sin stora nobla syn, sin diktarkraft, sin rena ton — så fri från allt hvad retlig och nålstickande fruntimmersaktighet heter, hvarpå medelmåttan kännes igen — utau äfven väckande och tröstande. Det var som om en lyftande kraft gripit sinnet, en vid horisont öppnats. Tusen möjligheter kommo själen att fröjdas. Det fordras endast att läsa svenska innantill för att se, att fröken Key sätter kvinnan väl så högt som mannen, anser henne väl så ingripande i kulturen. Och hur oändligt välbehöfligt det är, att kvinnorna få lära känna sitt eget väsen, dess egendomligheter och bästa möjligheter — det bevisa i sanning de protester fröken Key mött, hvaraf jag ännu ej sett någon, som trängt till själfva kärnan af det hon framburit. I detaljer kan äfven jag tänka olika med förf. af »Missbrukad kvinnokraft», men hur det är möjligt att därför misskänna de genialiska sanningarna, det starka allvaret, förstår jag ej. Den fula frasen om »gungflyn under de skenfagra fraserna» tillbakavisas med värme af hundratals ädla kvinnor. För min del har jag sällan funnit någon så frigjord från frasen som författarinnan Ellen Key. Men hon träffar så djupt och säkert sjuka och svaga punkter, att man lätt förstår den sveda hon åstadkommer. Det tyckes af flere tecken, som om själfva genialiteten låge fröken Key mest i fatet. Det är väl icke *endast* enfalden, som sitter inne med det etiska goda? I sanning — vi behöfva kvinnor med stor blick och vid vy! De äro i vårt land tunnsådda — liksom antagligen öfverallt.

En själf full kvinna skref till mig häromdagen: Hon (fröken Key) står där så ren, så värdig, så stor i sin enkelhet, att småheten ej förstår och aldrig skall förstå henne... Hos henne finnes ingen fruntimmersaktighet, endast djup kvinnlighet. —

Mot den *sunda* emancipationen har jag icke läst ett ord i ofvannämnda böcker. Det finns ett öfverskott af *positivt* däri, som ger dem sitt största värde. »Kvinnopsykologi» är ett verk, djupt som lifvet själf, — och som uttrycker, hvad tusen människor tänka i seklets afton — dess sanningar slumra redan i samtidens medvetande. Dess rena, kraftiga idealism skall visa sig en gång bära en ny tid. Med djupt tack för det mod förf. visat i att gifva oss detta prof på hvad kvinnan kan skänka, då hon ger sig själf, sin hela moderliga själ — uttalar jag det hopp, att hennes sista bok måtte blifva läst på många språk, i många land. Den är ett arbete af rang, ett kunskapsrikt arbete, buret af en stor och fri ande.

Hilma Angered Strandberg.

P. S.

Som jag nedskrifvit ofvanstående, kom en strängt religiös man till mig med Idun. Han har inte alls följt med några debatter, men han hade läst Idun i dag och sade:

»Intensiv sinnlighet — när det angår en religionsstiftare — det förstår jag så väl.» Och med ett fullt och strålande uttryck tillade han: »Det är ju att gifva alla sina sinnen, sin kropp liksom sin själ i religionens tjänst.» Den eukle mannen hade förstått det! Hans sunda instinkt ledde honom rätt, och jag tänker många skola hafva godt af samma instinkt. Ty naturligtvis tror ingen med förstånd och vilja normalt utrustad människa, att en författare midt i ett arbete af storslagen och ideel natur får det vansinniga infallet att säga, att en religionsstiftare måste vara — okysk! Med intensiv sinnlighet — ett djärft, men särdeles målande uttryck, nästan uppstående i kraft de gamla fädernas sätt att tala religion — menas ett upplödgande och koncentrerande af alla sinnen, alla förnimmelser för och i den mission, som är utkorelsens man förelagd. En tanke, som hvarje religionsstiftares lif sannar!

H. A. S.

* * *

Att den rörelse, såväl offentligen som mera enskildt, hvilken efter hand uppstått kring fröken Keys mångomtalade föredrag, var synnerligen liflig, ja, att den i en högst ovanlig utsträckning gripit och sysselsatt vårt lands kvinnovärld, var oss naturligtvis väl bekant. Vi kunde däri ej se annat än en glädjande företeelse: ett allmänt, öppet och mångsidigt meningsutbyte i en af tidens viktigaste frågor måste komma en hälsosam väckelse åstad på många dunkla, stillastående djup, dit den fria diskussionens fläktar tilläfventyrs förr aldrig nått; måste på andra håll bidraga att utjämna kanske i grunden oväsentliga meningsskiljaktigheter, mildra slitningarna, förklara missförstånden; måste till sist — det är vårt hopp — sedan stridens damm lagt sig, medföra en rensad, en hälsosammare och klarare luft, genom hvilken vi alla med lugn och oveld skola kunna urskilja och erkänna äfven hvad våra *motståndare* innerst burit af ärlig öfvertygelse och rent syfte.

Att mycket damm nu röres upp i stridens hetta, det ha vi emellertid eftertryckligt fått erfara under dessa senaste veckor. Sedan den af fru Eva Vigström författade öfversikten var införd i vårt näst sista nummer och särskildt med anledning af den not från redaktionens sida, i hvilken vi uttalade vår tillfredsställelse med fröken Keys bok »Kvinnopsykologi och kvinnlig logik» samt lofvade återkomma till densamma, hafva vi fått emottaga flere skrivelser af delvis ganska märklig art och innehåll.

De anonyma lämna vi åt deras värde. Deras ton är oftast icke sådan, att de förtjäna ringaste afseende, där brefskrifvaren ej ens har vederhäftigheten att personligen stå för sitt ord.

Men vi ha äfven mottagit meddelanden från namngifna, af oss personligen kända och högt aktade författare, hvilka på allehanda vägar sökt inverka på vårt omdöme. Då vår tid icke medgifver att enskildt besvara hvar och ett af dessa, bedja vi, att dessa rader äfven därvidlag få gälla som svar.

Det är till och med icke fritt, att genom några af dessa bearbetningar trängt en underton af hot. De som förmenat sig genom dylika skäl kunna rubba vår håll-

ning, måtte icke tänka högt om den grund, på hvilken vi stå. Villigare kunde vi väl vara att lyssna till de bevekande böner, som från andra sidor riktats till oss, att icke genom något vårt minsta understöd åt fröken Keys åsikter i kvinnofrågan utsetta vår stora publik för de vådor, hvilka brefskrifvarne anse gömmas i desamma.

Vår uppfattning står emellertid fast. Till själfva sin hufvudtanke har fru Angered-Strandberg fullkomligt uttalat den i sin ofvan meddelade skrifvelse: att fröken Key af sina vedersakare i flere punkter grundligen missuppfattats, samt att hon har rätt att bli bedömd efter hvad hon *verkligen* sagt, i dess helhet och rätta inbördes sammanhang, och ej efter några lösryckta, miss-tolkade citat.

Vi ha på nytt genomläst och noga öfvervägt fröken Keys »studie och försvar», och vi kunna därvid till och med ana oss till de ställen eller uttryck, som före andra gifvit anledning till missuppfattning, ja, hvilka framkallat anklagelser af så allvarlig art som dessa: att fröken Keys arbete skulle innehålla »sedeslösa och hädiska» läror, att det hvilade »på naturalistisk-socialistisk grund» etc.

I vissa punkter kunde författarinnan utan tvifvel, till fördel för en lugn och oomtvistlig uppfattning, ha mildrat något af sin ironiska skärpa — intet missförstås så allmänt och så lätt som ironi! Och hon borde framförallt ha ytterligare förtydligat, för-enklat, klarlagt sina uttalanden särskildt i *de ledande etiska lifsfrågorna*. Genom den egendomligt skimrande, poetiska omklädnad, hon ofta älskar att ge sina tankar, vinna dessa visserligen i färg, men de förlora i konkretitet och lämna lättare möjlighet för misstolkningar. Och genom denna omständighet kunna vi fatta, hur det stränga allvar, med hvilket samvetsömna kvinnor pläga värna om hvad som är dem heligt, tagit anstöt, äfven där aldrig något anstötligt varit menadt eller är möjligt finna för dem, hvilka i *rätt* förståelse skärskåda förf:s ord.

Vi våga ock förmena, att vår tidnings snart tioåriga verksamhet borde bära oss ett sådant vittnesbörd, att vi ej på allvar kunde antagas vilja understödja några sedligt slappa eller samhällsupplösande grundsatser. En sund och allsidig utveckling för de kvinnliga krafterna har städse varit vårt mål, men sedernas och familjelifvets okränkbara helgd ha vi därvid ej ett ögonblick, med vår egen vilja, lämnat ur sikte.

Med ord, som i fråga om energisk tydlighet däremot ej lämna något öfrigt att önska, tillbakavisar fröken Key den orimliga anklagelsen, att hon, den »på individualitetens rätt och frihet lidelsefullt troende», i denna sitt köns lifsfråga skulle hylla reaktionära åsikter. Kraftigare än någonsin betonar hon, att af kvinnans nuvarande arbetsområden ej ett enda bör öfvergifvas, men väl somliga, hittills jämförelsevis opåaktade eller oförtjänt misskrediterade, komma till heders, såsom, i högre grad än en del af de mest anlitade, ägnade att tillfredsställa de kvinnliga lyckokrafterna. Ja, än mer: gränserna för kvinnoarbetet böra oafslätligen vidgas, tills hvarje kvinna vid val af verksamhet kan obehindradt följa sin individualitet.

Om, enligt fröken Keys eget påstående, »Missbrukad kvinnokraft» i all sin korthet är mera innehållsrik än »Kvinnopsykologi

och kvinnlig logik», så är efter vår åsikt den senare däremot, i stort sedt, klarare och mångsidigare samt borde därför kunna påräkna att bli förstådd och till sitt fulla värde uppskattad i vidare kretsar.

Från Iduns läsekrets.

På Runebergs dödsdag

Den 6 maj.

Där bortom hafvets gyllne rand
I ljus hans dag förgick,
Där uppå blommig Saamastrand
Han sjöng för Suomis fagra land,
Sjöng där så gladt med sol i blick,
Med stolt och ädelt skick.

Hans sång där drog så djärf och hög
Hän öfver hafvets väg,
Den vidt kring land och rike flög,
Den in i våra hjärtan smög,
Den vann i härligt segertåg
Vår hela långtåns håg.

Vi lyssnade — — det tycktes gå
Oss genom ben och mærg,
Oss vardt så varmt till sinnes då,
Vi hörde våra hjärtan slå,
Vår dag fick sol, vårt lif fick färg
Med Finlands Runeberg!

Han sjöng om finska folket blid
Uti sin »Fänrik Stål»,
Sjöng om dess åras gyllne tid,
Sjöng om dess sista sköna strid —
Sjöng så — förutan flärd och prål —
På Sveriges tungomål!

Och därför äfven vår han var,
Fast skild af land och haf,
Och därför Sverige rätt och har
Att minnas bardens sång så klar,
Att fröjdas åt hvad skönt han gaf,
Att gråta vid hans graf!

* * *

Den sjätte maj i dag det är,
En gång hans dödsdag tung!
Så låtom oss på grafven där
En blomma lägga, vän och skär,
En blomma, blyg som hedens ljung,
Men doftande och ung — —

Med blicken utaf tårar skum
Vi tyst den lägga ned
I vårlig afton, blid och ljum,
På detta stilla, vigda rum,
Där slumrar'n hvilat under hed
I signad ro och fred.

Vi lägga den i kärlek vän
— Hur skälfver ej vår hand! —
Då susar det i skogens trån,
Och där i suset drager hän
Ut öfver blommig Saamastrand
Ett tack från allt vårt land.

En svensk kvinna.

Att blifva sjuksköterska

En praktisk vägledning för unga kvinnor vid valet af lefnadsbana.

På uppdrag af Idun utarbetad af Fru Brita.

Ivåra dagar ägna sig allt flere unga kvinnor åt sjukvården, och det ser ut, som om denna bana aldrig, lika som så många andra, skulle kunna blifva öfverfylld. Det finnes alltid tusen och åter tusen, som lida och behöfva hjälp och vård, därför blir det aldrig för många af dem, som åtaga

sig hjälpen. Och detta är väl ett af de skönaste kall en ung kvinna kan ägna sig åt, det som gifver hennes lif det mesta innehåll och utvecklar det bästa inom henne. Ett ansvarsfullt och fordrande kall är det, som kräfver försakelse och uppoffring af mycket af det egna jagets tycken och känslor, men för den, som fått ögonen öppna för det verkligt stora och det verkligt lilla i lifvet, te sig ej de egna tyckenas tillfredsställande som det enda värdt att kämpa för, och den, som med vaken blick sett sig omkring i världen, kan nog instämma med skalden, som säger:

För kring ditt öga öfver jorden,
se alla väsens lidande,
och fäll, om du det djärf, de orden:
mig borde himlen sällhet ge!

Den unga kvinna, som med sådan lifsuppfattning träder in i sjukvården, lägger ej på sinnet alla de små vedervärdigheter, hvilka möta här som annorstädes, och har nog en af de rätta betingelserna för att fylla sin uppgift, ty för att det kunna, fordras först och främst kärlek till alla lidande, ej en sentimental och blödig, utan en kärlek, som »tål allt och föredrager allt», och utan hvilken allt annat är en »ljudande malm och en klingande bjällra». Utan denna kärlek är det omöjligt att vara en god sjuksköterska och behålla sitt sinneslugn.

En djup och sann religiositet är ju en lifsbetingelse för hvar människa, och särskildt bör ingen tänka på att blifva sjuksköterska, utan att hafva den lifsåskådning, som ger människan en fast grund att stå på samt en insikt om egen litenhet och oförmåga, men äfven lär henne, hvar kraften och hjälpen få sökas. Och i någon af de mörka stunder, som komma öfver hvar människa, och som ej heller — kanske minst — sjuksköterskan lär undgå, då allt tyckes så svårt och den egna kraften och förståndet så ringa, skall hennes mod åter lifvas, om hon kan »se uppåt» och tro, att

»du mig än förlänar
den kraft, som höfves för mitt mål,
den lön mitt arbete förtjänar,
det ljus mitt svaga öga tål!»

Religiositeten skall vara den inre bärkraft, som håller henne uppe i »farorna och nöden», men får aldrig urarta till den slags pietism, som i tid och otid taktlöst trummar på själens finaste strängar och påtrugar andra sina religiösa erfarenheter, och som kanske, om man går till grunden, blott är en osund efterklang utan verkligt värde.

»En sund själ i en sund kropp» är det vidare nödvändigt att äga för den, som vill ägna sig åt sjuksköterskans både kropp och själ ansträngande kall. Har hon ej god hälsa, måste hon trots en aldrig så stor viljekraft förlora något af den spänstiga friskhet, hvilken i förening med det tålmod och den kärlek, som präglar henne, om hon valt sitt kall af en rätt bevekelsegrund, kommer patienten att känna, att han hur ofta som helst kan bedja henne om små tjänster, utan att hon på minsta vis förtrötts.

För att rätt uppbära sitt kall fordras äfven, att sjuksköterskan äger bildning, såväl förståndets som hjärtats. Fordom togos sjuksköterskorna ur de lägre klasserna, hvilket gaf anledning till många missförhållanden och gjorde sjuksköterskan, hennes ställning och anseende till något helt annat än nu för tiden. Uppslaget till en reform i detta hänseende gafs af Florence Nightingale, som genom sin varma hänförelse förmådde unga bildade kvinnor att ägna sig åt sjukvården,

hvilken härigenom fick sin rätta halt och betydelse, ty sjuksköterskan måste äga den sanna bildning, som adlar allt arbete, frigör från fördomar och själfviskhet och gör henne till en klart och varmt tänkande och kännande personlighet, om ej kallet genom henne skall neddragas och förringas.

Numera utgöra också »nøjaktiga skolkunskaper» en af de fordringar, som ställas på dem, hvilka vilja inträda som elever vid något af våra större sjukhus.

Endast Diakonissanstalten utgör härifrån ett undantag, detta beroende på den grundliga undervisning, som kommer den blifvande diakonissan till del under hennes utbildningstid.

Öfriga egenskaper, hvilka en god sjuksköterska bör hafva, äro: ett godt, lugnt sätt, sanningsenlighet, pålitlighet, ordentlighet, renlighet och tystlåtenhet samt ett friskt lynne.

Sjuksköterskor utbildas i Stockholm vid Sofiahemmet, Sabbatsbergs sjukhus, Röda korsets sjuksköterskehem Mäster Samuels-gatan 60, och Dakonissanstalten. Elever lära äfven mottagas vid fröken Karin Montins privata hem för nervsjuka Grefthuregatan 85. Villkor, stadgar och förhållanden äro i hufvudsak lika för dessa anstalter, med undantag för Diakonissanstalten, hvars verkningskrets ju också skiljer sig betydligt från de andras.

Sofiahemmets villkor för antagande af elever och utbildande af sjuksköterskor äro följande: att tillhöra protestantisk trosbekän-nelse, att äga allvarlig håg för sjuksköterskekallet, bygd på sann gudsfuktan, att hafva god hälsa, att vara ogift eller änka, att hafva åtnjutit nøjaktig skolundervisning, samt att hafva fyllt 21 år, men ej vara öfver 35, i hvilken sista punkt dock undantag kan medgifvas. Egenhändig skriftlig ansökan ställes till föreståndarinnan för Sofiahemmet (f. n. fröken Virgin), som sedermera underrättar sökanden, om hon antagits till profmånads genomgående eller icke. Den sökande bör, om möjligt, själf inställa sig vid ansökans aflämnande. Ansökningarna skola vara inlämnade före den 1 mars, af dem hvilka önska deltaga i värkursen, som börjar den 1 maj, och före den 1 sept. för deltagande i höstkursen, som tager sin början den 1 nov. Sökanden underrättas en månad före kursens början, om hon antages eller icke. Profmånaden inräknas icke i elevåret.

Ansökan skall åtföljas af prästbetyg, läkarebetyg enligt formulär, redogörelse för sökandens föregående lif, sysselsättning m. m. enligt formulär, hvilka formulär erhållas af föreståndarinnan på begäran. Ordinarie elev erlägger vid inträdet en afgift af 150 kr. Efter genomgången profmånad äger sökanden lämna hemmet antingen på egen ansökan eller om hon af föreståndarinnan eller läkare ej finnes lämplig. Blott i detta senare fall återställas 50 kr. af de vid inträdet erlagda 150. Ordinarie elev förbinder sig efter genomgången profmånad att stanna tre år i hemmets tjänst, kan dock på begäran af föreståndarinnan uppsägas, om hon visar sig olämplig för sjuksköterskekallet.

Extra elever mottagas äfven mot en afgift af 50 kr. i månaden och förbindelse att stanna i hemmet ett år.

Då ordinarie elev genomgått kursen och tjänstgjort som profsyster, antages hon till sköterska, detta vanligen på tredje året af hennes vistelse vid hemmet, och först då erhålles lön, 250 kr. årligen. Som tjänste-

Begär hos Eder specerist
i Stockholm och de flesta lands-
ortsstäder

Å Grafström & C:s
Angrosta de Kaffe

OBS!

Endast i förseglade paket.
Hushållskaffe a 1,25 pr paket a 1/2 kg.
Fint kaffe..... a 1,50 »
Finaste kaffe a 2,— »

Försändes öfver
många sorter.
hela riket. Begär priskurant.

SPISBRÖD,

C. W. SCHUMACHER
Kgl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fullt jämförliga med de engelska, fås
hos de flesta specerihand-
lare i hufvudstaden.

CAKES

tecken erhåller sköterska en silfverbrosh, hvilken vid afgang ur hemmets tjänst återlämnas. Sköterska åligger att tjänstgöra vid sjukvårdsinrättningen, eller inom den kommunala och privata sjukvården, biträda vid elevernas handledning och andra inom hemmet förefallande göromål. Afgift, som för dylik tjänstgöring erlägges, inflyter till hemmet. Både sköterskor och elever erhålla på hemmets bekostnad och genom dess försorg husrum, eldning, belysning, föda, läkarevård, medicin, tvätt samt de klädesplagg, hvilka höra till den föreskrifna dräkten, hvilken icke utan tillstånd får afläggas.

Arbetsdräkten utgöres af ljusblå bomullsklädnad, hvitt förkläde och för elever en liten klädsam hvit mössa i tresnibb, hvilken af sköterskor utbytes mot den välbekanta »Sofia-systers» mössan, en rund hvit mössa, kantad af spets eller broderad remsa samt rundtom omgifven af ett bredt svart sammetsband — klädsam äfven den. Högtidsdräkten är i mörkblått ylle.

Har sköterskan varit i hemmets tjänst i tre år, kan ny uppgörelse träffas, och uppbäres då de två första därpå följande åren 250 kr. och därefter 300 kr. årligen. Vakningen bestrides genom en månads vakande i sender, då den s. k. natssystemen vakar hvar natt och sover om dagarna.

Elever och sköterskor, hvilka icke befinna sig i tjänstgöring, bo i hemmet. Skulle antagen elev, före läroårets utgång, eller sköterska, före utgången af den öfverenskomna tjänstetiden, vilja afgå, är hon skyldig lämna hemmet ersättning för på hennes utbildning nedlagda kostnader. Tjänstledighet beviljas af föreståndarinnan i den mån omständigheterna fordra och medgifva.

Från patients sida sedt förefalla de unga »systarna» vid Sofiahemmet alltid glada och nöjda, vare sig de i sjukrummet med lätta händer och vänliga ord lindra plågorna och uppmuntra patientens sjunkande mod eller i sina alltid fraicha, nystrukna dräkter snabbt skynda fram i sjukhusets långa ljusa korridorer för att lyda en af de skarpa, ständigt ljudande elektriska ringledningarne, i förbifarten glädjande någon konvalescent med ett soligt leende.

(Forts.)

Iduns läkarartiklar.

(Eftertryck förbjudes.)

VIII.

Psykotterapi

eller

behandling af sjukdomar med hypnos och suggestion.

Af Doktor *Otto G. Wetterstrand.*

(Forts.)

De rubbningar, som äro ett uttryck för sjukdomar i det motoriska nervsystemet, såsom förlamningar, kramp, darrningar etc., äro ock tillgängliga för suggestionen. Hit höra först de s. k. funktionella rubbningarna, utan upptäckbart anatomiskt underlag, hvilka man betecknar såsom hysteriska, eller åt hvilka man gifvit ett annat epitet, psykiska, och vidare de rubbningar inom motiliteten, som bero på sjukdomar i de nervösa centralorganen eller som äro af mekanisk natur, till hvilka höra förlamningar, vid slaganfall t. ex., stelhet såsom vid reumatism. Det är helt naturligt, att man med en viss skepticism läser om med suggestionen

lindrade eller botade fall af den senare kategorien, då vid första anblicken de förra eller de funktionella rubbningarna tyckas böra vara de enda, som skulle kunna påverkas af suggestionen. Och likväl visar den praktiska erfarenheten, att äfven de senare kunna gynnsamt behandlas med suggestionen.

Om man suggererar en i hypnotiskt tillstånd försatt människa, hvars muskelkraft man förut pröfvat medels dynamometern, att t. ex. högra handen efter uppvaknandet skall vara mycket starkare och utveckla en större kraft, finner man också i själfva verket en ökning, som varierar mellan 2—10 kilogram. Denna ökning är ett ideomotoriskt fenomen, beroende på koncentration af uppmärksamheten och på viljans riktande mot detta mål, muskelkraftens ökande i högra handen.

Då det handlar om en sjukdom, t. ex. en lamhet i en af lemmarne, kan man vänta sig samma effekt af suggestionen, resultatet är endast mindre betydande, i den mån som en mekanisk desorganisation förefinnes (t. ex. atrofi af muskler, styfhet, stelhet i ledgångar o. s. v.). Men till och med under sådana förhållanden är effekten mycket tydligt utpräglad, såsom t. ex. i följande fall, där det handlade om en tioårig gosse, som på grund af en ryggmärgssjukdom var lam i högra armen och handen. Före behandlingen skref han sitt namn med största svårighet såsom fig. 1 visar, och redan efter tredje behandlingen var lamheten så mycket bättre, att han kunde skriva såsom fig. 2 utvisar. Huru förklara dylika, fullt kon-

Fig. 1.

Fig. 2.

staterade fakta? Hvad den funktionella, ej på organiska orsaker, åtminstone af oss ännu ej upptäckbara, beroende rubbningen beträffar, så samlas här antagligen i det motoriska centrum i hjärnan ett kraftförråd, som orsakar muskelsammandragningen. Suggestionen i dessa fall kan jämföras med verkan af elektricitet eller stryknin. Men då det handlar om organiska sjukdomar, med förändringar af materiell natur, är denna förklaring otillräcklig. Man måste då antaga, att genom suggestionen ännu friska nervelementer uppsökas, hvilkas verksamhet förut var otillräcklig, eller som voro satta ur verksamhet på grund af sjukdomen. Vissa andra centra blifva bragta i verksamhet och nervledningen försiggår därefter på förut ej banade vägar. Enligt experimenter af Vulpian, Brown-Séguard m. fl. vet man, att nervströmmen i ryggmärgen vanligen går i oregelbundna riktningar, men under vissa experimentella eller sjukliga förhållanden den väljer andra vägar, och det är dessa, som suggestionen finner och begagnar sig af, på samma gång som den väcker till lifvigare verksamhet de centrala partier, hvilkas funktioner förut voro försvagade eller rubbade.

Slutligen finnes det en annan klass af sjukliga rubbningar, som vid första åsynen ej tyckas kunna vara åtkomliga för suggestionen, nämligen sådana, som bero på förändringar i väfnadernas näring. Dit höra lokala cirkulationsrubbningar, sjukliga afsöndringar, rubbningar i se- och exkretionerna. Huru kan man förklara eller vilja medgifva till och med, att några ord, uttalade till en i hypnotiskt tillstånd försatt människa, skulle kunna vara i stånd att frambringa förändringar i sekretionerna eller

kunna återföra dessa till normaltillståndet, huru är det möjligt att på detta sätt kunna framkalla vare sig blodöfverflytning på ett bestämt ställe eller dess motsats, huru förklara frambringandet af kräkning eller diarré? Och om man medgifver, att detta ej sällan är möjligt, sker det, tror man, därför att man i så fall har att göra med hysteriska eller simulatörer. Kritiken, som anser sig ha monopol på fysiologisk kunskap, utropar: ni påstår er kunna på detta sätt bota materiella rubbningar, stanna blodflöden, m. m., ett dylikt påstående kan ej uthärda en allvarsam kritik. Och det är just ett sådant påstående, som kräver en allvarlig, vetenskaplig undersökning. Emedan man ej velat undersöka, dömer man utan grund och skäl, ty om man klargjorde för sig suggestionens fysiologiska villkor, om man gjorde sig reda för, att denna påtrycker hjärnan, medvetandet, viljan, att den med andra ord gifver hjärnan andra möjligheter för dess verksamhet, om man vidare erinrar sig, att alla det animala livets akter och till och med det vegetativa livets stå under samma höga ledning och under hjärnans kontroll, så skulle man fatta, att fysiologien just medgifver det, som man i dess namn fördömt, och att det med ett ord här endast är ett hopkedjande af logiska fakta, hvilkas plötsliga inträdande och modus faciendi ha något förvånande med sig. Då man nu från fysiologiska försök vet, att hjärnan spelar en så framstående roll i organismens näringsförhållanden, framgår häraf möjligheten att kunna medels suggestionen framkalla en lifvigare verksamhet hos hjärnan i den riktning man önskar, och det bör därför vara tydligt, att detta ingalunda är någon utopi.

De högre själsförmögenheterna äro bundna vid hjärnan, som allbekant är. Det är därför möjligt att med suggestionen hämma den eller den intelligentia yttringen. Det är i allmänhet lätt att framkalla en sömn utan drömmar hos en orolig människa eller hindra gåendet i sömnen, att hos en person borttaga minnet af ett ord, en person eller en handling och hindra fantasien från att skapa nya bilder. Men här som öfverallt är inhibitionen mera verksam än dynamogenesen, man lyckas nämligen oftare och lättare att hämma än att nyskapa. Man kan lättare hämma än utveckla minnet, lättare modifiera fantasiens verksamhet än utveckla intelligensen. Men om vi kunna återställa jämvikten i själslivet hos dem, som lida af tvångsföreställningar, om vi kunna utveckla arbetsåhagen hos den late och försumlige, om vi kunna undertrycka dåliga instinkter och vanor, så är ju redan härigenom mycket vunnet, och suggestionens användning i pedagogiskt syfte har redan åstadkommit goda resultat.

Det är så långt ifrån, att suggestionens verkan inskränker sig till endast s. k. funktionella rubbningar, att den vidare finner en vidsträckt användning såsom ett symptomatiskt medel i alla de sjukdomar, där det gäller att påverka eller lindra ett och annat smärtsamt symptom. Det kan aldrig falla någon förnuftig läkare in att vilja med suggestionens hjälp bota en lunginflammation, en tyfus eller ett benbrott. Men detta hindrar ej, att den äfven i dessa och dylika sjukdomar kan med fördel användas för att borttaga smärtor och sömnlöshet, inskränka delirier, återställa jämvikten i själslivet, återupplifva aptiten, förkorta rekonvalescensen. Det är icke och har aldrig någonsin varit meningen, såsom många tyckas föreställa sig, att upphöja suggestionsterapien till ett universalmedel, lika litet som massage, elektroterapi, hydroterapi göra anspråk härpå, och aldrig har någon af suggestionsterapiens utförfare påstått detta. Den

praktiska medicinen är sannerligen ej alltför rik på medel, när det gäller att gripa till vapen mot sjukdomar. Att hafva skänkt konsten ett vapen och ett mäktigt sådant i striden, detta är suggestionsterapiens uppgift, ej vill den undantränga andra, om hvilkas värde erfarenheten redan dömt.

På den första kongressen i Paris 1889 för hypnotism och fysiologisk psykologi fick Bernheim uppbära förebräelser af Gilles de la Tourette därför, att han hypnotiserade lungsiktiga. Jag tager fasta på professor Bernheims medgifvande, utropade Gilles de la Tourette triumferande, då B. yttrade, att han verkligen använde hypnotisk behandling äfven i fall af lungdot.

(Slut i nästa nummer.)

Ur notisboken.

Vid konungens sjukläger i Honnef dröja för visso i dessa dagar tusendens och åter tusendens deltagande och oroliga tankar. Dess bättre gifva ju dock underrättelserna för närvarande det bästa hopp om ett snart och lyckosamt tillfrisknande. En svensk sjuksköterska, fröken *Mimmi Lundberg* från Uddevalla, har afrest till den lilla Rhenstaden, ditkallad af drottningen och konungen. Fröken Lundberg, som är bördig från Upsala (dotter till vaktmästaren vid anatomiska institutionen därstädes), har förut varit Sofiasyster samt flere gånger tjänstgjort som sjuksköterska hos både drottningen och konungen.

Kronprinsessan i Venedig. Kronprinsessan lämnade Rom på torsdags afton i förra veckan och anlände till Venedig på fredags middag. Kronprinsessan hade då för afsikt att fortsätta resan till Baden med anledning af de oroliga underrättelserna om konungens hälsotillstånd. Då mera lugnande sådana ingingo och väderleken i Baden var ogynnsam, beslutade kronprinsessan emellertid att kvarstanna i Venedig.

»Åt minnet af en ädel kvinna». Till Idun skrives: Den 22 april afled i Örebro en af stadens äldre mera bekanta medborgarinnor fru *Christina Catarina Haupt* i en ålder af 76½ år. Den afledna är ett exempel på hvad kvinnlig energi och företagsamhet mäktiga åstadkomma. Ånka 1861 öppnade hon i Örebro ett kafé, hvilket hon sedan i 36 år oafbrutet och i samma lokal förestått. Vid tidpunkten för dess öppnande var det stadens enda, och, trots den under årens lopp allt mer och mer växande konkurrensen, har det, tack vare fru Hauptens energiska och samvetsgranna ledning, städse bevarat sitt goda renommé och frekvens. Oaktadt denna hennes verksamhet tog hennes tid mycket i anspråk, ägde den intelligent och varmhjärtade kvinnan dock tid öfrig för sina kära studier, synnerligen inom historiens område, däri hon ägde en omfattande beläsenhet och därvid hon hade en god hjälp af sitt ovanligt goda minne, samt tid till att deltaga i olikartade mer eller mindre offentliga angelägenheter. Särdeles varmt låg henne barnundervisningen om hjärtat, och under flere år tillhörde hon direktionen för en i Örebro existerande småbarnsskola, hvilken nu, sedan folkskolan nått en så blomstrande utveckling, uppgått i densamma såsom numera öfverflödig. Med sitt känsliga sinne och med sitt deltagande för andras nöd blef hon för många en god rådgifvarinna och hjälparinna, och många äro de fattiga, som gått mättade från hennes dörr. Också står, utom hennes af den smärtsamma förlusten djupt nedtyngda närmaste, barn, barnbarn och barnbarnsbarn, för hvilka hon varit ett godt stöd, en talrik vänkrets sörjande vid hennes bår. Med skäl skulle man på hennes grafvård kunna skriva: »Åt minnet af en god och ädel kvinna».

En föregångskvinna har i dagarne afledit härstädes, fröken *Karin Wählstrand*, i en ålder af 54 år. Hon var en af de kvinnor, för hvilka vid grundandet af Stockholms enskilda bank A. O. Wallenberg öppnade en ny bana genom att gifva dem anställning i bankens tjänst. Under en lång följd af år förestod hon bankens afdelningskontor vid Drottninggatan, högt skattad så väl af allmänheten som af förmån och kamrater. I början af 1880-talet af hälsoskäl nödgad att lämna sin verksamhet i banken, tillbragte hon först

ett par år utrikes och ägnade sig efter hemkomsten åt litterärt arbete och biblioteksstudier. Inom en talrik vänkrets efterlämnar hon minnet af en ovanligt sympatisk, begåfvad och välfast personlighet.

Föreningen Handarbetets vänner hade i måndags årsmöte under fru Ellen Ankarsvärd's ordförandeskap. De i tur att afgå varande styrelseledamöterna fru Wallenberg samt fröknarna Gisberg och Rohtlieb omvaldes. Till styrelsesuppleanter valdes fröken Cardon, fruarna F. Claéson, Grundström och Lilliehök, fröknarna Widmark, Lamm, Levisson och M. Leijonhufvud samt fru Petersén. Revisorerna fruarna L. Edholm och A. Frestadius samt justitierådet N. Claéson återvaldes.

Af årsberättelsen framgick, att antalet af föreningens ledamöter under 1895 uppgick till 788. Summan af den arbetsförtjänst föreningen utbetalar har också på 20 år nära 5-dubblats. Skolan har under året haft 99 elever, 3 frielever inberäknade. Väfskolan har haft 56 elever, 3 frielever inberäknade. I afdelningen för gobelinnagning sysselsätter föreningen flera arbeterskor och har detta nya betydelsefulla område för föreningens verksamhet äfven tagits i anspråk för staten tillhöriga, synnerligen dyrbara tapetväfnader. I sammanhang härmed kan nämnas, att återupptagandet af den sedan gammalt i Sverige inhemska gobelinnäddslöjden medför så dryga kostnader, att ehuru föreningens bästa krafter tagas i anspråk för denna verksamhet, någon vinst utöfver tillverkningskostnaden icke kunnat uppstå.

Af revisionsberättelsen framgick, att föreningens behållning, som den 1 januari 1895 var 71,544: 40, under året ökat med 123 kr. 68 öre. I föreningens rörelse har omsättningen under år 1895 uppgått till 93,930 kr. 43 öre; och har föreningen under samma år utbetalt i arbetslöner 30,534 kr. 93 öre. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Sophie Adlersparres pris, som vid hvarje årsmöte utdelas till den kvinna, vare sig inom eller utom föreningen, hvilken enligt styrelsens åsikt genom sitt arbete särdeles främjat svensk textil konstslöjd, har detta år tilldelats fröken *Karin Wästberg*.

Folkskolelärares och lärarinnornas ställning. Rörande ett andra ålderstillägg åt folkskolelärares — för hvilken fråga vi nyligen redogjorde i vår artikel från årets riksdag — ha nu bägge kamrarna antagit utskottets förslag och beslutit att hos regeringen anhålla om en utredning samt framläggandet af »det förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda». Ett hopp för framtiden således, åtminstone!

En utställning, särskildt för damvärlden intressant, pågår för närvarande i Konstföreningens f. d. lokal härstädes. Den kan på visst sätt kallas en konstutställning äfven den, ehuru »konstnären», som frambragt de exponerade föremålen, är — symaskinen.

Det var vid Chicagoutställningen 1893 som ägarne af Singers symaskiner genom utställda prof visade, att man med en vanlig symaskins hjälp kan utan några nämnvärda förstudier utföra de finaste broderier, som förr framställdes för hand. Sedermera har samlingen förevisats i Tyskland, Holland och på andra ställen och nu har den anländt hit. Den innehåller sammanlagt 203 föremål, däribland öfverkast, dekorationsdukar, gardiner, portier, kaminförhängen, bandrossetter, solfjädrar, skärmar, toalettdynor, kuddar, dukar, antimakasser m. m.

Det är för oss något fullkomligt nytt att se dessa vackra och in i den minsta detalj omsorgsfullt utförda arbeten, som man knappt skulle kunnat tro vara möjliga att utföras af en symaskin. Det faller af sig själf, att icke hvem som helst kan utföra dylika arbeten. Det fordras härtill att vara en skicklig brodös. Men den vinst, som ett dylikt symaskinsbroderi medför, är, att det kan göras 3 à 4 gånger fortare än för hand och därigenom kan det, då det blir allmänt genomfördt, ställa sig billigare.

Utställningen förtjänar i hög grad att ses, då de flesta arbetena äro fullkomliga små mästestycken. Särskildt anmärkningsvärda äro de med blommor broderade öfverkast, portiererna och gardinerna af hvit sideng samt de af kulört silkesbroderi utförda taforna, där hvarje stygn, liksom å alla de andra arbetena, utförts med symaskin.

Lärarinnekursen i huslig ekonomi vid Ateneum för flickor i Stockholm avslutas den 20 i denna månad efter att hafva pågått i 8 månader med 6 elever. Angående ny kurs hänvisa vi till annonsen därom i detta nummer

Teater och musik.

Vasateatern har beredt hufvudstadens publik ett tillfälle, som den borde väl uppskatta och flitigt begagna, att se och beundra en af vårt sydliga grannlands främste komiske skådespelare, hr *Sophus Neumann* från Dagmar-teatern i Köpenhamn. Det intressanta gästspelet inleddes i lördags med Emma Gads bekanta, roliga lustspel »Ett silfverbröllop», hvarvid hr N. utförde den hederlige fabrikör Selbys roll. Det var en saft, en bred komik och ett smittande humör öfver framställningen, i hvarje dess minsta detalj, hvilka verkade oemotståndligt och till fullo häfdade skådespelarens stora rykte. Ett sådant uttrycksfullt och karaktäristiskt minspel t. ex., som det hr Neumann presterade, får man här annars sällan, om någonsin, se. Det lifligaste bifall hälsade ock den förträffliga prestationen.

Teaterns egna rollnehafvare utförde med erkännansvärd verve sina gamla uppgifter. Ny — åtminstone för oss — var hr *V. Lundberg* som den malätne studenten Eugelsöe, af hvilken figur han åstadkom en rent dräplig effekt.

Musikföreningen gaf i tisdags sin sista konsert för innevarande säsong, hvarvid Friedrich Kiels oratorium »Kristus» uppfördes. I sista stunden före tidningens pressläggande hinna vi endast omnämna, att utförandet af det alltigenom anslående och verkingsfulla oratoriet blef en ny triumf för Musikföreningen och dess talangfulle ledare prof. Neruda. Ehuru det dramatiskt liffulla verket bjuder på många svårigheter för såväl kör som solister, besegrades dessa dock utan några missöden, och utförandet förtjänar i sin helhet det största erkännande. Den fulltaliga publiken sparade ej heller på bifall efter hvarje afdelning, och gällde detta bifall såväl solister som kör och hofkapell, men icke minst hr Neruda, som vid konsertens slut under fanfaren från hofkapellet och stormande bifall från publikens sida fick mottaga en stor lagerkrans. — Konserten bevestades af kronprinsen-regenten och hertiginnan af Dalarna med uppvaktningar.

Hr *Tor Aulin* och *Vilhelm Stenhammar* gifva i dag fredag med biträde af grefvinna Math. Taube konsert i Vetenskapsakademien, hvarvid endast kompositioner af vår framstående tonsättare Emil Sjögren komma att utföras.

Hr *Aug. Hammar*, den kände landsmålsförtäljaren, gifver den 9 dennes en soaré på Vetenskapsakademien efter ett omväxlande och lockande program.

En Fidias dag.

Af *Victorien Sardou*.

Öfversättning för Idun.

Kingrande morgonens dimmor stiger solen upp och kastar sitt ljusflöde öfver Minervas stad. Hälsad vare guden! Hans första stråle gjuter ett rosenskimmer öfver takfrisen på gudinnans ofullbordade tempel, en rival till Partenon . . .

Strålen faller på det långa tåget af unga flickor med halsband af torkade fikon, på nakna ryttare på flöjtspelare, som balansera på ett ben . . . alla få de lif af spelande skuggor och dagrar. Solguden själf, vid ett strålände morgonlyne, lofvar det andäktiga Aten en härlig dag, oberörd af de heta vindarna från Afrika.

Hvem är den förste, som hälsar guden? De är konstnären, som, jagad af sin brännande tanke, anfaller den relief han gjort utkast till kvällen förut. Han hugger — mejsel och hammare återljuda och uppväcka rundt omkring legioner af fåglar.

De tunga kärrorna med frukt och grönsaker rulla bullrande fram öfver gator och torg. Den klumpige bonden från Akarnanien drifver med stötar af piken de rytande oxarne till slaktning. Barberaren öppnar sin butik. Slafvarne springa brådskande om hvarandra med korgar och andforer, medan unga slafvinnor vattna den dammiga stenläggningen i portikerna.

Svalkan från de fuktiga stenarna stiger upp till den morgonfriske arbetaren uppe på ställningen.

Tandläkare dir Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur handnäs a de flesta apotek, i parfymaffärer och hos hrr Bendix, Josephson & C. O., 11 Regentingsgatan, Stockholm.

Vinden tillför honom friska fläktar från hafvet, blomsterdoften från Attika och sorlet från hamn-
 staden, Pireus, som vaknar till lif.
 Där nere är det oro och buller. Här uppe råda lugnet och tystnaden i skydd af de helgade murarne. Bildhuggaren upprepar för sig själf skal-
 dens vers, under det hans hand i marmorn täljer Apollons bedrifter. Här presiderar hjälten vid musernas lekar. Där träffar den gudomlige båg-
 skytten med sina pilar de greker, som samlats på Trojas kust. Längre bort förföljer han Dafne i skogens skymning . . . han springer, men som det anstår en gud . . . utan att ansträngningen vanställer hans lugna skönhet. Den unga her-
 dinnan flyr undan . . . äfven hon med behag och ädelhet i rörelserna.
 Hvem kommer där nere på tåspetsen för att akta sina fina skor för vätan, fager som Paris på lyckostråten? . . . Det är en ung man, som går längs murens skugga, och efter honom kommer en annan medborgare, men tankfull och dyster.
 Den förste lyfter ögonen mot ställningen, småler, visar sina hvita tänder och säger med mjuk och harmonisk röst: »Var hälsad, Fidias!» Fidias böjer sig fram och hälsar leende tillbaka: »God morgon, Alcibiades!» Den allvarsamme man-
 nen hälsar också, men suckar, ty i dag skall han göra räkenskap för statskassan inför det ateniens-
 siska folket, och det är ett folk, så obeständigt som hafvets vågor. »Mätte dagen ej blifva dig för svår, Perikles!»
 Solen stiger emellertid högre, luften hvitnar till en lysande dimma, en lätt skugga börjar att be-
 slöja den nyss upplysta frisen . . . den mörknar allt mer och mer, under det att fasaden nu strålar i middagssolens ljus. Skuggan på gatan har också gifvit vika för de brännande strålarne. Fidias torkar svetten ur pannan, och hans arm sjunker ned som förlamad.
 Han gör ett tecken . . . Butiken där nere, som är prydd med vinlöf, öppnas, och en ung flicka kommer ut. Hon lyssnar . . . och skyndar att göra i ordning en liten korg af vass. På ett par stora blad lägger hon försiktigt — nästan med ömhet — ned den rosenröda skifvan af en vatten-
 melon, saftiga fikon från Carien, gyllene honung och ett par små hvetebröd. Det hela öfvertäckes

med ännu ett par blad. Så tar hon två klasar ljusa vindruvor och en flaska Syracusavin, med en smak och en doft, som borde göra den tyngste och fegaste till en hjältemodig Ajax!
 Med lätta steg går hon tvärs öfver gatan, upp för den dammiga stegen och står inför mästaren, röd och ifrig af glädje. Han hänger korgen på ett af kornichens spetsiga blad och drar sedan den unga flickan till sig. Hon försöker göra ett svagt motstånd, men han drar henne tätt intill muren, där inga andra blickar kunna träffa dem än de skålmska gudarnas.
 Långsamt häktar han upp den hvita tunikan . . . tyget glider, faller . . . och blottar flickans hals, hennes runda skuldror, den spåda barmen och all denna skönhet, som snart skall vissna under Attikas brännande sol.
 Det finnes lif och rörelse i allt detta fagra, hvita. Bröstat häfves och sänkes som de flaxande vin-
 garna på en fångad fågel, och barnets jungfruliga blygsamhet stiger som en rosensky till hennes kinder.
 Men konstnären betraktar och jämför . . . Han jämför denna unga kropp, som har lif af det pulse-
 rande blodet, med den kropp af marmor, som skall få lif af hans mejsel. Han jämför . . . och rynkar ögonbynen, då blicken faller på Dafnes hals. Ty, se här, det som i det levande hullet är ett mjukt, smidigt veck är i marmorn en kantig fördjupning.
 Flickan rör sig icke . . . det vågar hon ej . . . Blott då och då höjes hennes barm af den under-
 tryckta andedräkten. Hennes blickar fara från Fidias' tankfulla ansikte till hennes syster, den unga flickan i marmorn, och, som denna, förblir hon orörlig och stum.
 Nu har Fidias slut . . . han berör hennes skul-
 dra med en kyss . . . det är ett adjö. Klädningen kommer upp . . . rodnaden sjunker . . . häktan fästes, och den unga flickan går spänstigt ned för stegen och hem.
 Hon kallar sin mor och sina systrar. Hela världen måste veta det! Fidias har tagit henne till modell! Modern och systrarna berättar det för grannarna, och den kvällen är hon afundad af mången.
 Men han däruppe ligger utsträckt på sin plankan med kappan hoprullad till kudde. Han har ätit

af drufvorna och druckit af vinet samt söker nu i sömnen tillflykt undan dagens mest tryckande hetta.
 Allt är tyst, alla sofva utom sländan, som sjunger i solljuset. Fidias hvilar lugnt mellan himmel och jord, ända till dess den svala hafsbrisen väcker atenarne och kommer dem att samlas i portikerna och på de öppna platserna för att afhandla dagens frågor.
 Nu är det tid för Fidias att stå upp, ty solen har gått ett bra stycke väg. Nöjd med fasaden, fullföljer dagens stjärna sin väg kring tempelmur-
 arne, och hennes strålar glida redan öfver den relief, där mejseln hvilade från sitt arbete. Bild-
 huggaren väntar . . . nu kommer profvet . . . mar-
 morn upplyses af rosiga förtoningar, såsom om en blodström genomfarit den . . . Den har lif.
 I den sjunkande solens sken defilera nu på frisen mot väster, som på morgonen på den mot öster, jungfrur, nakna ryttare och glada flöjtspelare, och med gapande munnar stå de beundrande atenarne nere på gatan.
 Hälsad vare Fidias, som stiger ned! Hälsad vare solen, som sjunker! De båda artisterna ha slutat sitt dagsarbete. Gå nu, mästare, och bada dina lemmar, drypande af svett! Begjut ditt hår med välluktande oljor och ikläd dig din vackraste tunika!
 Fidias skall supera hos Aspasia. Febus Apollon skall supera i himmelen. Hvar börjar himmelen, hvar slutar jorden? . . . Det är en gåta, som den store Jupiter själf skulle ha svårt att lösa.

Innehållsförteckning:

Till fyrahundraårsminnet: Gustaf Vassas gemåler, skildrade för Idun af Ellen Fries. (Med porträtt af Katarina af Sachsen-Lauenburg, Margareta Leijonhufvud och Katarina Stenbock). — På Tynnelsö; dkt af Daniel Fallström. — Om och i anledning af Elen Keys senaste bok: »Kvinnopsykologi och kvinnlig logik; en studie och ett försvar.» — Från Iduns läsekrets: På Runebergs dödsdag, den 6 maj; af En svensk kvinna — Att blifva sjuksköterska; en praktisk vägledning för unga kvinnor vid valet af lefnadsbana, af Fru Brita. — Iduns läkarartiklar. VIII: Psykoterapi; af dr O. G. Wetterstrand. (Forts.) — Ur notis-
 boken. — Teater och musik. — En Fidias' dag; af Victorien Sardou Öfversättn. för Idun — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.
 Bidrag mottagas med tacksamhet.

Tjugu inkapslade namn på historiska personer.

Inom historiens ram ses en mängd personer med de mest skiftande karaktärer. Somliga tycktes använda sin makt endast att illa behandla sitt folk. Oresonliga och grymma höllo de folken i slafveri. En och annan folkstam kunde äfven därvid bli van. Den förskräcklige kajsare, som lät romarne roa sig på de kristnas bekostnad, är särskildt bekant för sin grymhet. De arma offren sönderslotos af vilda djurs ramar; i usla fängelsehålur fingo en del tillbringa kvalfulla dar; i usla angifvares händer föllo deras egen-
 dom.
 Aldrig eller sällan lärde härskar-
 ne denna lexan deras förfäders öden bort lära dem: att högmöd går före fall. De fortforo att utgjuta oskyldigt blod. I gamars, i andra rof-
 djurs bröst skulle man tänka sig ett så grymt hjärta. — Mer landsfader-
 lig, om än något hårdhänt, var den som (fastän något för tätt), klippte »fårens ull»: adelns gods, men råd-
 dade landet från ruin. — En annan furste ville »skala» rike och land rundt och åter en annan lyssnade till smickrare, som ständigt för ho-
 nom sjöngo lof. — Den helige ko-
 nung, vid vars graf under skedde var synnerligen älskad af folket. En

annan regent syntes fal för nöjet, men mycket nyttigt han äfven med-
 hann. I balsalen tog hans lefnad slut. —

Herrar med de mest lysande re-
 gentegenskaper minnas vi ock, t. ex.
 den konung, som till yttersta stund
 stred för tron och sanningen. — Ja,
 sagan om en sådan karl, den skall
 igenom sekler gå.

But.

Charad.

Mitt första människan från apan
 skiljer,
 Men binder uti elfven strand till
 strand;
 Emellan domstolar ett band tillika,
 Det dras ur insjöns vågor upp i
 land.

Det tager då mitt andra stundom
 med sig. —
 Dock rör mitt andra sig i luften ock.
 Mitt hela — hvad skall jag väl om
 det säga —
 Du ser det uti mången landtmans
 rock.

Pirfevl.

Fyrkantsgåta.

a	a	a	a	a
a	b	d	d	e
e	l	k	k	n
n	n	r	r	r
s	t	t	å	å

1) Gammaldags yrkesbegrepp, 2) geo-
 grafiskt namn, 3) participium, 4)
 verb, 5) bibliskt namn.
 F. E.—m.

Anagram.

1.
 Hvad uti köket kokfrun gör
 Med saker, hvarjehanda,
 Och om hon gör det som sig bör,
 Vi hennes konst ej klandra.

2.

Utaf ett slakte, särskildt slag —
 Hvar blomstervän det känner. —
 Men hvart och ett med nytt behag
 För sina gamla vänner.

3.

Ett helt — och kanske vackert nog —
 Vi en gång hafva varit,
 Se'n nötning på dess fågring tog,
 Nu glans och helhet farit.

S. L.

Apoköp.

Se på de gamla, som till två sig
 slagit,
 Se'n de farväl åt världens buller ta-
 git,
 Han rask och stark, hon fager som
 en tre;
 Man sådant hjonelag får sällan se.
 Ej tidens fyra än att fräta hunnit
 De band dem binda: trohet seger
 vunnit.
 Man klart den sanningen kan se på
 dem,
 Att trogen kärlek ej har lätt att fem.

Sfinx.

Sifferlogogryf.

I en sjö där 723 och 1648 1846
 finnes en ö, bevoxen med 84, 634,
 89, 61 och 7569. På en 7589 761

en 724. — 4651 som i ett gladt 167
 i solens 71693 och 3489 jagat 817
 och 589, men börjat känna sig 34561,
 har tröttnat på denna 184 och lig-
 ger nu vid ett ett 523 njutande i
 brist på 7163, 21 ur ett gammalt
 23465 och tar sig en 524 efter att
 i gräset hafva slängt 123456789.
 Pirfevl.

Geografisk kedjegåta.

Af nedanstående stafvelser och
 bokstäver bildas åtta geografiska
 namn, hvilka skola uppställas så att
 de två sista bokstäfverna i ett före-
 gående namn alltid äro lika med de
 båda första i det nästföljande. Är
 den rätta lösningen funnen, så bilda
 åter de åtta initialbokstäfverna ett
 nionde geografiskt namn.

Stafvelserna och bokstäfverna äro:
 ge, ta, men, an, il, na, es, lou, nor,
 e, ur, bre, m, rd, k, stu, an, no, ged,
 es, lo, na.

S. L.

Lösningar.

Logografen: Rullgardin; gardin, grad, dag,
 gran, lida, guld, rullar, dal, ring, randig, Glan,
 Ulla, gal, din, urna, Ran, lurar, runa, rida,
 grin, rund.

Charaden: Myrstack.

Triangelaritmogryfen: 1) Maria, 2) Amos,
 3) Rom, 4) is, 5) a.

Rebusen: »Too cross you are,
 Too cross you be,
 I see you are
 Too cross for me.»

Bokstafsgåtan: Frigg — Fröja, 1) Färja, 2)
 revelt, 3) insjö, 4) gitarr, 5) giraff.

Bortplockningsgåtan: Kristall; tallrik, tal-
 rik, krita, kart, kar, ar.

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af HULTMANS CACAO

Redan 1888 intygade prof. Joh. Langi Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.